

‘ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနကအခွန်ထမ်းအားတွေ့ဆုံဆက်သွယ်ရသည့်အခြေအနေများ’

လက်ကမ်းစာစောင်၏ ရည်ရွယ်ချက်

၁။ ဤအခွန်ဆိုင်ရာလက်ကမ်းစာစောင်၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနက အခွန်ထမ်းပြည်သူများအားမည်သည့် အတွက်ကြောင့်အကြောင်းကြား ခေါ်ယူတွေ့ဆုံခြင်း သို့မဟုတ် လုပ်ငန်းတည်ရှိရာသို့ ကွင်းဆင်းစစ်ဆေးခြင်းကို ရှင်းလင်းအသိပေးရန် ဖြစ်ပါသည်။

ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာန၏ အခန်းကဏ္ဍ

၂။ ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနသည် အခွန်ထမ်းများအား အခွန်ကြေညာလွှာများ တင်သွင်းခြင်းနှင့် ပေးဆောင်ထိုက်သည့် အခွန်အရပ်ရပ်ကိုပေးဆောင်ခြင်းအစရှိသည့် အခွန်နှင့်ပတ်သက်၍ ဆောင်ရွက်ရမည့်တာဝန်ဝတ္တရားများကို အမှန်တကယ်သိရှိလိုက်နာစေရန် ကူညီဆောင်ရွက်ပေးနေသည်သာမကလိုအပ်လျှင်လုပ်ငန်းများကိုကွင်းဆင်း၍အခွန်စာရင်းစစ်ဆေးခြင်းကဲ့သို့သောစစ်အတည်ပြုသည့်လုပ်ငန်းများကိုလည်းဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

၃။ ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနသည် အခွန်ကောက်ခံမှုလုပ်ငန်းများကို အထောက်အကူဖြစ်စေရန်အတွက် အခွန်ထမ်းများအား အသိပညာပေးလက်ကမ်းစာစောင်များ ဖြန့်ဝေရှင်းလင်းခြင်းများဆောင်ရွက်လျက်ရှိသကဲ့သို့ အခွန်ထမ်းများထံမှလည်း ၎င်းတို့၏ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများနှင့် အခွန်ပေးဆောင်မှုအခြေအနေနှင့် ပတ်သက်သည့် သတင်းအချက်အလက်များကို အခါအားလျော်စွာတောင်းခံရယူသွားမည်ဖြစ်ပါသည်။

၄။ သို့ဖြစ်ပါ၍ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာန အနေဖြင့်အခွန်ထမ်းများနှင့် အပြန်အလှန်ဆက်သွယ်ရသည့် သို့မဟုတ် ကွင်းဆင်းလေ့လာတွေ့ဆုံခြင်းများပြုလုပ်ရသည့် အကြောင်းအရင်းအမြောက်အများရှိနေပြီး အခွန်ထမ်းများအနေဖြင့်လည်း ထိုကွင်းဆင်း

Version 1.1

လေ့လာတွေ့ဆုံခြင်းများပြုလုပ်ရသည့်အကြောင်းအရင်းများကိုနားလည်သဘောပေါက်ထားပါကနှစ်ဦးနှစ်ဖက်အတွက်ပိုမိုအထောက်အကူဖြစ်စေပါမည်။

ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာန၏အကြောင်းကြားဆက်သွယ်မှုနှင့် ကွင်းဆင်းလေ့လာတွေ့ဆုံခြင်း

၅။ အောက်ပါအမျိုးအစားများဖြစ်ပါသည် -

(က) ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနသည် အခွန်ထမ်းအားအောက်ပါ အခြေအနေများတွင် အကြောင်းကြားဆက်သွယ်နိုင်ပါသည်။

(၁) အခွန်ရုံးမှအခွန်စည်းကြပ်သည့်စနစ် (OAS) တွင် ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနသည်-

(ကက) ဝင်ငွေခွန်ဥပဒေပုဒ်မ၁၆၊ ပုဒ်မခွဲ(က)နှင့် (ခ) တို့အရ ကြိုတင်ခွန်ပေးသွင်းရန်၊

(ခခ) ဝင်ငွေခွန်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၇ အရ ဝင်ငွေခွန်ကြေညာလွှာနှင့် ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန်ပုဒ်မ ၁၂ တို့အရ နှစ်ချုပ်ကြေညာလွှာများပေးပို့ရန်၊

(ဂဂ) ဝင်ငွေခွန်ဥပဒေပုဒ်မ၁၉၊ ပုဒ်မခွဲ (ခ) အရ ဝင်ငွေခွန်ကြေညာလွှာနှင့်ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန်ဥပဒေပုဒ်မ၁၄၊ပုဒ်မခွဲ (ခ) အရ နှစ်ချုပ်ကြေညာလွှာတို့အတွက် အထောက်အထားများပြသရန်နှင့် ဝင်ငွေခွန်ဥပဒေပုဒ်မ၄၂အရ သတင်းအချက်အလက်များပေးပို့ရန်၊

(ဃဃ) ဝင်ငွေခွန်ဥပဒေပုဒ်မ၁၆၊ပုဒ်မခွဲ (က) အရ လစာခေါင်းစဉ်နှင့် အကျုံးဝင်သည့် ဝင်ငွေမှဝင်ငွေခွန် လစဉ်နှုတ်ယူသောစာရင်းပေးပို့ရန်နှင့်

(ငင) ဝင်ငွေခွန်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၈ အရ လစာနှစ်ချုပ်စာရင်းပေးပို့ရန် အခွန်ထမ်းအားရုံးသို့ ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်ရန် အကြောင်းကြားနိုင်ပါသည်။

(၂) အခွန်ထမ်းကိုယ်တိုင်အခွန်စည်းကြပ်သည့်စနစ် (SAS) တွင် ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနသည်-

(ကက) သက်ဆိုင်ရာအခွန်ထမ်းအား ဌာနမှပေးပို့သည့် အခွန်ထမ်းမိတ်ဆက်လွှာ (Introductory Letter) ပေးပို့ပြီးသည့်အချိန်နှင့်

Version 1.1

- (ခခ) အခွန်စာရင်းစစ်ဆေးရန်လိုအပ်သည့် အချိန်တို့တွင် အခွန်ထမ်းအား ရုံးသို့လာရောက်ရန် အကြောင်းကြား ဆက်သွယ်နိုင်ပါသည်။
- (ခ) ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနသည် အောက်ပါအခြေအနေများတွင် အခွန်ထမ်းထံသို့ ကွင်းဆင်းလေ့လာတွေ့ဆုံခြင်းများပြုလုပ်နိုင်ပါသည်။
  - (၁) **အခွန်ဆိုင်ရာအကြံပေးဆွေးနွေးရန်ကွင်းဆင်းလေ့လာတွေ့ဆုံခြင်း**
 ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနသည် အခွန်ထမ်းများအား အခွန်ဥပဒေပါအချက်အလက်များကို သိရှိနားလည်စေရန် အကူအညီပေးသွားမည်ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍အခွန်ဌာနမှ အခွန်ထမ်းများထံ အခါအားလျော်စွာ ကွင်းဆင်းတွေ့ဆုံသွားမည်ဖြစ်ပြီး အခွန်ထမ်းများနှင့် အခွန်ဆိုင်ရာတာဝန်ဝတ္တရားများဆွေးနွေးနိုင်ရန်နှင့် အခွန်နှင့်ပတ်သက်၍ ရှင်းလင်းစွာမသိနားမလည်သည်များကို ဖြေကြားပေးနိုင်ပါရန် ထိုသို့ကွင်းဆင်းလေ့လာတွေ့ဆုံခြင်းကို ဆောင်ရွက်သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။ ကွင်းဆင်းလေ့လာတွေ့ဆုံနေစဉ်အတွင်း ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနသည် အခွန်ထမ်းများအား လုပ်ငန်းအမျိုးအစားတစ်ခုချင်းစီအတွက် ထားရှိရမည့်စာရင်းအမျိုးအစားများနှင့် လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည့်အချက်အလက်များကို ပိုမိုသိရှိနားလည်စေရန် ပညာပေးလက်ကမ်းစာစောင်များကိုဖြန့်ဝေပေးမည်ဖြစ်ပါသည်။ ထို့အပြင်အခွန်ထမ်းကိုယ်တိုင်က အခွန်စည်းကြပ်မှုနှင့် ပတ်သက်၍သော်လည်းကောင်း၊ ဥပဒေများ၊ အခွန်နှုန်းများနှင့် ပတ်သက်၍ သော်လည်းကောင်း သိရှိနားလည်လို၍ ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနသို့ ဆက်သွယ်တောင်းဆိုလျှင် ဌာနမှတာဝန်ရှိသူ ကတွေ့ဆုံရှင်းလင်းခြင်းကို ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ပါသည်။ အဆိုပါကိစ္စရပ်များတွင် ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနမှ အခွန်ထမ်းများကို ဆက်သွယ်၍ သင့်လျော်သော အချိန်တွင် တွေ့ဆုံနိုင်ရန်စီစဉ်သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။
  - (၂) **စီးပွားရေးလုပ်ငန်းပမာဏနှင့် အခွန်ပေးဆောင်မှုအခြေအနေကို သုံးသပ်လေ့လာရန်ကွင်းဆင်းစစ်ဆေးခြင်း။** အခွန်စည်းကြပ်ရာတွင် စီးပွားရေးလောက၌ ဖြစ်ပျက်နေသည့်အကြောင်းအရာများကို ကောင်းစွာနားလည်သဘောပေါက်ရန် အရေးပါသကဲ့သို့ တစ်ဖက်တွင်လည်း အခွန်ထမ်းပညာပေးလက်ကမ်းစာစောင်ကို ပိုမိုကောင်းမွန်စေရန်၊ အခွန်

Version 1.1

ထမ်းပညာပေးလက်ကမ်းစာစောင် အသစ်များ ထပ်မံထုတ်ဝေနိုင်ရန် နှင့်အခွန်မူဝါဒများနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ ပိုမိုတိုးတက်ကောင်းမွန် စေရန်အတွက်လည်း စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ အခြေအနေကို သိရှိ နားလည်ထားရန် လိုအပ်ပါသည်။ ထိုသို့နားလည်သဘောပေါက်ရန် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းအမျိုးအစားအလိုက် ဖွဲ့စည်းထားသောအဖွဲ့အစည်း များ သို့မဟုတ် တွေ့ဆုံရန်လိုအပ်သည့် အခွန်ထမ်းများနှင့် တွေ့ဆုံကြ ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ အခွန်ဌာနမှ အခွန်ထမ်းများနှင့် တွေ့ဆုံ ဆွေးနွေးနိုင်ရန် စီစဉ်သွားမည်ဖြစ်ပြီး ထိုသို့တွေ့ဆုံခြင်းကို အခွန်ထမ်း များ၏ လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ရာရုံးနေရာများ သို့မဟုတ် ပြည်တွင်းအခွန် များဦးစီးဌာနရုံးများတွင် ဆောင်ရွက်သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။

- (၃) **ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနမှစာရင်းစစ်ဝင်ရောက်ခြင်း (သို့) စုံစမ်း စစ်ဆေးခြင်း။** ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနမှစာရင်းစစ်ဝင်ရောက် ခြင်း (သို့) စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်းဆိုသည်မှာ အခွန်ထမ်းသည် အခွန်ဆိုင် ရာဥပဒေများကို လိုက်နာဆောင်ရွက်ပြီး မှန်ကန်သည့်အခွန်ငွေပမာဏ ကိုပေးဆောင်ထားပြီးဖြစ်သည်ကို စစ်ဆေးသိရှိနိုင်ရန် အခွန်ထမ်း၏ ဘဏ္ဍာရေး (ငွေကြေး) ဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များကို စုံစမ်းစစ်ဆေးသည့်ကိစ္စ ရပ်တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့စစ်ဆေးရာတွင် ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန် ကြေညာလွှာနှင့် ပတ်သက်သည်ကိုသာ ဆန်းစစ်သည့်ရိုးရှင်းသည့် စစ် ဆေးခြင်းမျိုးဖြစ်နိုင်သလို အခွန်ထမ်း၏စီးပွားရေးလုပ်ငန်း အချက် အလက်များနှင့် ပုဂ္ဂိုလ်ရေးဆိုင်ရာ ငွေကြေးသုံးစွဲမှုမှတ်တမ်း များကိုပါ အပြည့်အဝစစ်ဆေးခြင်းမျိုးလည်းဖြစ်နိုင်ပါသည်။ စာရင်းစစ်လုပ်ငန်း ပြီး မြောက်သောအခါ တွေ့ရှိချက်များအပေါ်မူတည်၍ အခွန် ထမ်းသည် တောင်းခံထားသောပြန်အမ်းငွေများ ပြန်လည်ရယူနိုင်ရန် အတည်ပြု ခြင်း (သို့) အခွန်ငွေထပ်မံပေးဆောင်ခြင်းများ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ အခွန် စာရင်းစစ်ဆေးရန် အောက်ပါအချက်အလက်များအပေါ်မူတည်၍ ရွေး ချယ်သတ်မှတ်ပါသည် -
  - (ကက) အခွန်ဆိုင်ရာလိုက်နာဆောင်ရွက်မှုမရှိခြင်း သို့မဟုတ် ယခင် ကပျက်ကွက်သည့် အလေ့အကျင့်ရှိခြင်း၊
  - (ခခ) သိရှိထားသည့် အချက်အလက်များအရ ဝင်ငွေကြေညာလွှာ များမမှန်ကန်ကြောင်းတွေ့ရှိခြင်း၊

Version 1.1

- (ဂဂ) အခွန်ရှင်းလင်းခြင်းမပြုရသေးသည့် ပိုင်ဆိုင်မှုများရှိကြောင်း အထောက်အထားရရှိခြင်း၊
  - (ဃဃ) ပေးသွင်းထားသည့်အခွန်ပမာဏနှင့် မမျှတအောင်ကြီးမားသည့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းကိုဆောင်ရွက်လုပ်ကိုင်လျက်ရှိခြင်း၊
  - (ငင) အခွန်ထမ်း၏လက်ရှိလုပ်ကိုင်လျက်ရှိသော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းအခြေအနေကိုမှတ်တမ်းတင်ရန်လိုအပ်ခြင်း၊
  - (စစ) ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနသည် အခွန်ထမ်းထံ စာရင်းစစ်ဆေးရန်လာရောက်မည်ဖြစ်ကြောင်း အသိပေးစာပေးပို့၍ ကြိုတင်အကြောင်းကြားသွားမည်ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် တစ်ခါတစ်ရံတွင် ကြိုတင်အသိပေးခြင်းမပြုဘဲ အလျဉ်းသင့်သလို ရှောင်တခင်ဝင်ရောက်စစ်ဆေးခြင်းများလည်း ရှိနိုင်ပါသည်။ ယင်းကဲ့သို့သောအခြေအနေတွင် အခွန်ထမ်းသည် ဝင်ငွေခွန် ဥပဒေပုဒ်မ၄၄အရ အခွန်အရာရှိများအား မိမိ၏လုပ်ငန်း ဥပစာသို့ ဝင်ခွင့်ပြုပေးရမည်ဖြစ်ပြီး လုပ်ငန်းမှတ်တမ်းများနှင့်စာရင်း ဇယားများကိုကြည့်ရှုစစ်ဆေးခွင့်ပြုရပါမည်။
- (၄) သင့်လျော်မှန်ကန်သော အခွန်ကြေးညာလွှာများတင်သွင်းစေခြင်းနှင့် ကျသင့်အခွန်များကို မှန်ကန်စွာပေးသွင်းစေရန်တွေ့ဆုံခြင်း။ အခွန်ထမ်းများအနေဖြင့် အခွန်ကြေးညာလွှာများကို သတ်မှတ်အချိန်တွင် အချိန်မီတင်သွင်းရန်နှင့် ကျသင့်အခွန်များကို သတ်မှတ်ရက်တွင် ပေးဆောင်ရန် ပျက်ကွက်မှုများ ရှိကောင်းရှိလာနိုင်ပါသည်။ ယင်းကဲ့သို့သောအခြေအနေများတွင် အခွန်ဌာနမှ အခွန်ထမ်းများအား အခွန်ကြေးညာလွှာများ တင်သွင်းခြင်းနှင့် အခွန်ပေးဆောင်ခြင်းတို့ကို အချိန်မီပြုလုပ်နိုင်ရန် အသိပေးစာများပေးပို့နှိုးဆော်သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။ အကယ်၍ အခွန်ထမ်းသည်အခွန်ဌာနမှ ယင်းသို့အသိပေးနှိုးဆော်ထားသည့်တိုင် ကြေးညာလွှာတင်သွင်းရန်နှင့် အခွန်ပေးဆောင်ရန် ဆက်လက်ပျက်ကွက်ပါလျှင် အခွန်ဌာနမှ အခွန်ထမ်းဆီသို့ ကွင်းဆင်းလေ့လာတွေ့ဆုံ၍ ကြေးညာလွှာတင်သွင်းနိုင်ရန်နှင့် အခွန်ပေးဆောင်နိုင်ရန် တိုက်တွန်း အကြောင်းကြားသွားမည်ဖြစ်ပါသည်။

Version 1.1

၆။ ဤလက်ကမ်းစာစောင်နှင့်ပတ်သက်၍ ထပ်မံသိရှိလိုသည့် သတင်းအချက်အလက်များရှိပါက ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာန၏ သက်ဆိုင်ရာရုံးများ (သို့မဟုတ်) အောက်ဖော်ပြပါလိပ်စာနှင့်ဖုန်းနံပါတ်များသို့ဆက်သွယ်မေးမြန်းစုံစမ်းနိုင်ပါသည်။

ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာန (ရုံးချုပ်)	- ၀၆၇- ၄၃၀၀၀၉
အခွန်ဆိုင်ရာဝန်ဆောင်မှုရုံး(ရန်ကုန်)	- ၀၁ - ၃၇၈၃၇၂
အခွန်ဆိုင်ရာဝန်ဆောင်မှုရုံး(မန္တလေး)	- ၀၂ - ၃၀၁၉၂

ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာန၏ အခွန်စာရင်းစစ်လုပ်ငန်းများ

အခွန်ထမ်းပြည်သူများသိရှိထားရမည့်သတင်းအချက်အလက်များ

နိဒါန်း

နိုင်ငံတော်သည်ပြည်သူလူထုအတွက်အခြေခံလိုအပ်ချက်များဖြစ်သည့်ဆေးရုံ၊စာသင်ကျောင်း၊လမ်း၊တံတား၊မီးသတ်ဌာနအစရှိသည်များကိုပြည့်စုံလုံလောက်စွာတည်ဆောက်ပေးနိုင်ရန်အတွက်ဘဏ္ဍာငွေများကိုလိုအပ်ပါသည်။ထိုလိုအပ်သောဘဏ္ဍာငွေများကိုဖြည့်ဆည်းနိုင်ရန်ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနသည်ပြည်သူလူထုထံမှရသင့်ရထိုက်သောအခွန်ငွေများကိုဥပဒေနှင့်အညီကောက်ခံစုဆောင်းပေးလျက်ရှိပါသည်။အခွန်ထမ်းပြည်သူများသည်မိမိတို့လိုက်နာရမည့်အခွန်တာဝန်များကိုလေးစားလိုက်နာပြီးနိုင်ငံကြီးသားများပီပီပေးဆောင်ရမည့်အခွန်များကိုအသိစိတ်ဓါတ်ရှိရှိဖြင့်လိုလားစွာပေးဆောင်သည့်စနစ်သို့ရောက်ရှိနိုင်ရန်ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနမှအခွန်ပညာပေးအစီအစဉ်များ၊ကျွမ်းကျင်သည့်ဝန်ဆောင်မှုများဖြင့်ကူညီပံ့ပိုးလျက်ရှိပါသည်။

ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနသည်အခွန်ထမ်းပြည်သူများအားအခွန်ဥပဒေများနှင့်အခွန်ဆိုင်ရာသိကောင်းစရာများကိုသိရှိလိုက်နာနိုင်စေရန်အင်တာနက်စာမျက်နှာများ၊ပညာပေးလက်ကမ်းစာစောင်များနှင့်လမ်းညွှန်ချက်များ၊အခွန်ဆိုင်ရာအကြံပေးဝန်ဆောင်မှုများနှင့်အခွန်ဝန်ဆောင်မှုရုံးများမှတစ်ဆင့်ကူညီဆောင်ရွက်ပေးလျက်ရှိပါသည်။

အခွန်ထမ်းကိုယ်တိုင်စည်းကြပ်သည့်စနစ် (Self-assessment System-SAS) တွင်အခွန်ထမ်းများက၎င်းတို့ရရှိလာသောဝင်ငွေအပေါ်အခွန်ဥပဒေများနှင့်အညီကိုယ်တိုင်တွက်ချက်၍ကျသင့်အခွန်ငွေများကို၎င်းတို့ကိုယ်တိုင်ပေးဆောင်ကြရမည်ဖြစ်ပါသည်။ပေးဆောင်ရမည့်အခွန်ကိုစာရင်းပြုစုတွက်ချက်ခြင်း၊စည်းကြပ်ခြင်းနှင့်အခွန်ပေးဆောင်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်အားလုံးသည်အခွန်ထမ်း၏တာဝန်သာဖြစ်ပါသည်။သို့ရာတွင်ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနကအခွန်ထမ်းများထံမှတင်ပြလာသည့်အခွန်ကြေညာလွှာများ၏မှန်ကန်မှုအခြေအနေကိုစစ်ဆေးအတည်ပြုပေးနိုင်ရန်အခွန်စာရင်းစစ်ဆေးခြင်းပြုလုပ်ရန်လိုအပ်သည့်အခွန်ထမ်းများအားအခါအားလျော်စွာရွေးချယ်သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။

အခွန်စာရင်းစစ်ဆေးခြင်းဆိုသည်မှာ-

Version 1.1

အခွန်ထမ်းသည်အခွန်ဆိုင်ရာဥပဒေများကိုလိုက်နာဆောင်ရွက်ပြီးမှန်ကန်သည့်အခွန်
ငွေပမာဏကိုပေးဆောင်ထားပြီးဖြစ်သည်ကိုစစ်ဆေးသိရှိနိုင်ရန်အခွန်ထမ်း၏ဘဏ္ဍာရေး(ငွေ
ကြေး) ဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များကိုစုံစမ်းစစ်ဆေးသည့်ကိစ္စရပ်တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။

စာရင်းစစ်လုပ်ငန်းတစ်ခုသည်ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန်ကြေညာလွှာတစ်ခုလောက်ကိုသ
ာစစ်ဆေးသည့်ရိုးရှင်းသည့်စစ်ဆေးခြင်းမျိုးဖြစ်နိုင်သလိုအခွန်ထမ်း၏စီးပွားရေးလုပ်ငန်း
နှင့်ပုဂ္ဂိုလ်ရေးမှတ်တမ်းများကိုပါအပြည့်အဝစစ်ဆေးခြင်းမျိုးလည်းဖြစ်နိုင်ပါသည်။စာရင်းစ
စ်လုပ်ငန်းပြီးမြောက်သောအခါအခွန်ထမ်းသည်ပြန်အမ်းငွေများပြန်လည်ရယူနိုင်ခြင်း (သို့)
အခွန်ငွေထပ်မံပေးဆောင်ခြင်းများပြုလုပ်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။

စီးပွားရေးလုပ်ငန်းဆိုင်ရာစာရင်းစစ်ဆေးခြင်းအမျိုးအစားများစွာရှိပြီးယင်းတို့တွင်
ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန်ကြေညာလွှာတင်သွင်းခြင်းကဲ့သို့သောအခွန်ကြေညာလွှာတင်သွင်းခြင်း
(သို့)

သီးသန့်လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ချက်တစ်ခုကိုပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း၊လုပ်ငန်းရှင်များမှလိုက်နာ
ဆောင်ရွက်ရမည့်တာဝန်ဝတ္တရားကိုစစ်ဆေးခြင်း (ဥပမာ-

အလုပ်သမားများ၏မူလလစာမှကျသင့်ဝင်ငွေခွန်ကိုနုတ်ယူပေးသွင်းခြင်း(PAYE-pay-as-
you-earn tax) နှင့်များပြားလှသောပညာရပ်ပိုင်းဆိုင်ရာစစ်ဆေးခြင်း(technical checks)
များ (ဥပမာ- ပေးဆောင်ရမည့်အခွန်မှကုန်ကျစရိတ်နုတ်ယူခြင်း(deductibility of
expenditure))နှင့်အစုရှယ်ယာရှင်တည်မြဲမှု(shareholder continuity)-
စသည်တို့ပါဝင်ပါသည်။

အခွန်စာရင်းစစ်ဆေးရန်အခွန်ထမ်းအားမည်သို့ရွေးချယ်ပါသနည်း။

အခွန်ထမ်းတစ်ဦးအားအခွန်စာရင်းစစ်ဆေးခြင်းပြုလုပ်ရန်အရွေးချယ်ခံရနိုင်သည့်
အကြောင်းအရင်းအချို့မှာ-

- (၁) အခွန်ထမ်းပါဝင်လုပ်ဆောင်နေသည့်လုပ်ငန်း(သို့)
လုပ်ဆောင်ချက်သည် အခွန်ဌာနမှ
လက်ရှိကာလတွင်အလေးပေးဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည့်
အခွန်ထမ်းလိုက်နာဆောင်ရွက်မှုအစီအစဉ်တွင်ပါဝင်နေခြင်း
- (၂) အခွန်ထမ်းတင်သွင်းလာသည့်ကြေညာလွှာများသည်မှန်ကန်ကြောင်း
(သတင်းအရင်းအမြစ်အသီးသီးမှ) သတင်းလက်ခံရရှိခြင်း

Version 1.1

(၃)

အခွန်ထမ်းသည်ယခင်ကအခွန်ဆိုင်ရာလိုက်နာဆောင်ရွက်မှုအားနည်းသည့်

မှတ်တမ်းများရှိနေခြင်း

(၄)

ရလမ်းမဖော်ပြနိုင်သောပိုင်ဆိုင်မှုများကို

သတင်းအရင်းအမြစ်များမှ(ဥပမာ-

ယင်းဒေသရှိသတင်းမီဒီယာမှတ်တမ်းများမှ)

တစ်ဆင့်ဖော်ထုတ်သိရှိခြင်း

(၅)

အခွန်ထမ်းကိုအလျဉ်းသင့်သလိုကျပန်းစနစ်ဖြင့်ရွေးချယ်ခြင်းတို့ဖြစ်ပါသည်။

အခွန်ရုံးမှအခွန်ထမ်းရွေးချယ်မှုဆိုင်ရာနည်းလမ်းများနှင့်အခွန်ထမ်းလိုက်နာဆောင်ရွက်မှုအခြေအနေများကိုပုံမှန်ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်းများလုပ်ဆောင်သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။

အခွန်စာရင်းစစ်ဆေးမှုတစ်ခုစတင်လုပ်ဆောင်ခြင်း

ပုံမှန်အားဖြင့်အခွန်ရုံးမှအခွန်ထမ်းထံသို့သင့်လျော်သည့်အခွန်စာရင်းစစ်အသိပေးစာပေးပို့နှိုးဆော်သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။သို့သော်တစ်ခါတစ်ရံတွင်အသိပေးနှိုးဆော်ခြင်းမပြုဘဲအလျဉ်းသင့်သလိုရှောင်တခင်ဝင်ရောက်စစ်ဆေးခြင်းများလည်းရှိနိုင်ပါသည်။ယင်းကဲ့သို့သောအခြေအနေတွင်အခွန်ထမ်းသည်ဝင်ငွေခွန်ဥပဒေပုဒ်မ (၄၄)

အရအခွန်အရာရှိများအားမိမိ၏လုပ်ငန်းဥပစာသို့ဝင်ခွင့်ပြုပေးရမည်ဖြစ်ပြီးလုပ်ငန်းမှတ်တမ်းများနှင့်စာရင်းဇယားများကိုကြည့်ရှုစစ်ဆေးခွင့်ပြုရပါမည်။ယေဘုယျအားဖြင့်ပထမအကြိမ်တွေ့ဆုံမှုတွင်အခွန်ရုံးမှပြန်လည်သုံးသပ်ချက်များပြုလုပ်၍လုပ်ငန်းအကြောင်းကိုပိုမိုနားလည်နိုင်စေရန်လုပ်ငန်းမှတ်တမ်းအချို့ကိုတောင်းခံသွားမည်ဖြစ်ပါသည်။

ကနဦးတွေ့ဆုံမှု

ကနဦးတွေ့ဆုံမှုတွင်အခွန်အရာရှိသည်အခွန်ထမ်းအားအခွန်စာရင်းစစ်လုပ်ငန်းစဉ်နှင့်ပတ်သက်၍ယေဘုယျအားဖြင့်ဆွေးနွေးပေးနိုင်မည်ဖြစ်ပြီးစာရင်းစစ်လုပ်ငန်းတွင်ပြင်ဆင်ထားရန်လိုအပ်သည့်အစီအစဉ်တို့ကိုလည်းဆွေးနွေးအကြံပြုပေးနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။အခွန်အရာရှိသည်အခွန်စာရင်းစစ်ဆေးခြင်းပြုလုပ်မည့်နေရာဌာန

(အခွန်ရုံးသို့မဟုတ်အခွန်ထမ်း၏လုပ်ငန်းနေရာ)

Version 1.1

ကိုစာရင်းစစ်အသိပေးစာတွင်အကြံပေးဖော်ပြမည်ဖြစ်ပါသည်။အခွန်အရာရှိသည်အခွန်ထမ်းကထိန်းသိမ်းထားရှိသောလုပ်ငန်းမှတ်တမ်းများ၊အသုံးပြုသည့်စာရင်းအင်းဆိုင်ရာနည်းစနစ်၊ကြေညာလွှာတင်သွင်းခြင်းဆိုင်ရာကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုများနှင့်လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ၊လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ချက်များနှင့်သက်ဆိုင်သည့်မေးခွန်းများကိုအခွန်ထမ်းအားမေးမြန်းနိုင်ပါသည်။ ထို့အတူယင်းမှတ်တမ်းများနှင့်ကြေညာလွှာပါအစိတ်အပိုင်းများ၏မှန်ကန်မှုကိုလည်းစစ်ဆေးနိုင်ပါသည်။သို့ဖြစ်ပါ၍အခွန်ထမ်းသည်မိမိ၏အခွန်ဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များတွင်အမှားအယွင်းတစ်စုံတစ်ရာရှိနေသည်ဟုထင်မြင်ယူဆပါကဤကနဦးတွေ့ဆုံမှုကာလတွင်အခွန်အရာရှိ (သို့) အခွန်ရုံးသို့အသိပေးတိုင်ပင်သင့်ပါသည်။

အခွန်စာရင်းစစ်ဆေးမှုတစ်ခု၏ ကြာချိန်

စာရင်းစစ်လုပ်ငန်းတစ်ခုတွင်ကြာမြင့်ချိန်အတိအကျသတ်မှတ်ထားခြင်းမျိုးမရှိဘဲ ဘောက်ပါအခြေအနေများအပေါ်မူတည်၍ကွဲပြားနိုင်ပါသည်-

- (၁) အခွန်ထမ်း၏လုပ်ငန်းအရွယ်အစားနှင့်ရှုပ်ထွေးခက်ခဲမှုအတိုင်းအတာ
- (၂)

အခွန်ထမ်း၏ထိန်းသိမ်းထားရှိထားသည့်မှတ်တမ်းမှတ်ရာများ၏အဆင့်အတန်းနှင့်အရည်အသွေး

- (၃) အခွန်ထမ်းကိုယ်တိုင်၏ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်မှု

အခွန်ရုံးမှခန့်မှန်းကြာမြင့်ချိန်ကိုစာရင်းစစ်လုပ်ငန်းစတင်ချိန်တွင်ပြောကြားပေးမည်ဖြစ်ပြီး၊ ကြာမြင့်ချိန်ထပ်မံတိုးမြှင့်ရန်လိုအပ်လာပါကလည်းအခွန်ထမ်းနှင့်ဆွေးနွေးတိုင်ပင်သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။

အခွန်အရာရှိ၏အခန်းကဏ္ဍ

အခွန်အရာရှိတစ်ဦးသည်အခွန်ထမ်းများအတွက်-

- (၁) အရည်အချင်းပြည့်ဝ၍အားပေးကူညီတတ်သော၊ယဉ်ကျေးပျူငှာစွာပြောဆိုဆက်ဆံနိုင်သော၊
- (၂) အခွန်ဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များအားဥပဒေနှင့်အညီဆောင်ရွက်ပြီးစီးနိုင်အောင်ကူညီပေးနိုင်သော၊

Version 1.1

(၃) အခွန်ထမ်းများအားလေးစား၍၎င်းတို့၏ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များအားလုံခြုံစွာတာဝန်ယူထိန်းသိမ်းပေးနိုင်သော အရာရှိတစ်ဦးဖြစ်ရပါမည်။

အခွန်ထမ်းများ၏ လုပ်ငန်းဆိုင်ရာစာရွက်စာတမ်းများနှင့်မှတ်တမ်းမှတ်ရာများကိုစစ်ဆေးကြည့်ရှုမည့်အခွန်အရာရှိတိုင်းသည်၎င်းတို့၏ သက်ဆိုင်ရာဝန်ထမ်းစိစစ်ရေးကဒ်ပြားများ၊ စစ်ဆေးကြည့်ရှုရန်ခွင့်ပြုမိန့်အစရှိသည့်အထောက်အထားများကိုဆောင်ပါရှိရမည်။ အခွန်ထမ်းများကလည်းမိမိတို့၏ လုပ်ငန်းနှင့်မှတ်တမ်းများကိုစစ်ဆေးခွင့်မပြုမီသို့မဟုတ်သတင်းအချက်အလက်များအားလွှဲပြောင်းခြင်းမပြုမီအခွန်အရာရှိများထံမှအဆိုပါအထောက်အထားများအားအချိန်မရွေးတောင်းခံနိုင်ပါသည်။

အခွန်ထမ်း၏အခန်းကဏ္ဍ

အခွန်ထမ်းများအနေဖြင့်ရိုးသားဖြောင့်မတ်၍အခွန်ဝန်ထမ်းများအပေါ်ယဉ်ကျေးပျူငှာစွာဆက်ဆံရပါမည်။ ထို့အပြင်အခွန်ဌာနမှအခွန်စာရင်းစစ်ဆေးခြင်းပြုလုပ်နေစဉ်အတွင်း မိမိတို့၏ လုပ်ငန်းဥပစာများအတွင်းဝင်ရောက်ခွင့်ပြုနိုင်ရန်၊ လိုအပ်သည့်စာရွက်စာတမ်းနှင့်မှတ်တမ်းများအားအချိန်မီလွှဲပြောင်းပေးနိုင်ရန်နှင့်မိမိတို့၏စီးပွားရေးလုပ်ငန်းအားအဟန့်အတားအနည်းဆုံးဖြင့်စာရင်းစစ်လုပ်ငန်းအမြန်ဆုံးပြီးမြောက်စေရန်ကူညီပံ့ပိုးပေးရမည်ဖြစ်သည်။

လက်ဆောင်ပဏ္ဍာ

အခွန်ရုံးသည်အခွန်ထမ်းများထံမှသည်သည့်တံစိုးလက်ဆောင်မျှလက်ခံမည်မဟုတ်ပါ။ အခွန်ထမ်းသည်အခွန်ရုံး၏ ဝန်ဆောင်မှုအပေါ်ကျေနပ်အားရ၍အသိအမှတ်ပြုလိုပါကကျေးဇူးတင်လွှာများပေးပို့နိုင်ပါသည်။

စာရင်းစစ်ဆောင်ရွက်စဉ်

တာဝန်ရှိသူများနှင့်လုပ်ငန်းရှင်များအကြားနားလည်မှုလွဲမှားခြင်းများမဖြစ်ပေါ်စေရန်အခွန်အရာရှိများ၏ စစ်ဆေးမေးမြန်းမှုများကိုမရှင်းလင်းပါကမိမိတို့နားမလည်သည့်အကြောင်းအရာများကိုပြန်လည်ရှင်းလင်းပေးရန်တောင်းဆိုနိုင်ပါသည်။

Version 1.1

အခွန်အရာရှိ၏ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုအား အဟန့်အတားဖြစ်စေခြင်း

အခွန်စာရင်းစစ်ဆေးခြင်းလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်နေစဉ်အတွင်း အခွန်အရာရှိအား ဟန့်တားနှောင့်ယှက်ပါက ဥပဒေအရ အရေးယူခံရနိုင်ပါသည်။ ဟန့်တားနှောင့်ယှက်ခြင်းဟူသည်-

- (က) အခွန်ထမ်းသည် ၎င်း၏ လုပ်ငန်းဥပစာသို့ ဝင်ရောက်စစ်ဆေးခွင့်မပြုခြင်း
- (ခ) သင့်လျော်မှန်ကန်သော သတင်းအချက်အလက်များအား ဖျက်ဆီးပစ်ခြင်း
- (ဂ) လိမ်လည်ထားသော မမှန်မကန်အချက်အလက်များ တင်ပြခြင်း
- (ဃ)

အခွန်ထမ်းသည် အခွန်ဌာနမှ စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုများကို ကြန့်ကြာစေရန် တမင်ရည်ရွယ်လုပ်ဆောင်ခြင်း - တို့ကိုဆိုလိုပါသည်။

အခက်အခဲများအား ပူးပေါင်းဖြေရှင်းခြင်း

အခွန်ထမ်းနှင့် အခွန်အရာရှိအကြား ပေါ်ပေါက်လာသည့် ပြဿနာများကို အတူတကွ ဖြေရှင်းရပါမည်။ ပိုမိုခက်ခဲသည့် အခြေအနေများတွင် အခွန်ထမ်းသည် စာရင်းစစ်အသိပေးစာတွင် တစ်ပါတည်း ဖော်ပြပါရှိသော အခွန်စာရင်းစစ်အရာရှိ၏ သက်ဆိုင်ရာ အဆင့်ဆင့်သော အကြီးအကဲများ၊ စစ်ဆေးရေးအဖွဲ့ခေါင်းဆောင်အရာရှိများ ထံဆက်သွယ်ကာ အကူအညီတောင်းခံ၍ ပူးပေါင်းဖြေရှင်းရမည်ဖြစ်ပါသည်။

